

Nekroloji:

PROF. DR. FARUK SÜMER HAYATI VE ESERLERİ

(Ölümünün 3. Yıldönümü Dolayısıyla)

FEDA ŞAMİL ARIK*

I.

Hayatı (1924-1995)

Türkiye'nin yetiştirdiği değerli ilim adamlarından, tanınmış Türk tarihçisi Prof. Dr. Faruk Demirtaş-Sümer, Cumhuriyetin ilânından bir yıl kadar sonra, eski Selçuklu başkenti Konya'nın Bozkır ilçesinin Akçapınar (Akçamınar) Köyü'nde doğmuştur (5 Aralık 1924 Çarşamba/1340 Rûmî). Annesi, -ulemâdan Müftü Hüseyin Hilmi Efendi'nin kızı-ev hanımı Zeliha Hanım, babası, eski Maliye memurlarından ve İstiklal Savaşı gazilerinden Mehmet Zeki Efendi'dir. Ailesi, 1934'te çıkan soyadı kanunu üzerine önce "Demirtaş", daha sonra ise, bunun bırakıp "Sümer" soyadını almış ve 1931'de Bozkır'dan gelerek İstanbul'a yerleşmiştir.

İlkokulu Karaman Gazi Paşa İlkokulu'nda bitirdikten (1936) sonra, İstanbul Haydarpaşa Öğretmen Okulu'na girmiş ve 1943'te buradan başarıyla mezun olmuştur. Daha ilkokul sıralarında tarihe karşı özel bir ilgi ve sevgi duymuş, bu sahaya ilişkin yayınları okumuş, lisede de tarih bilgi birikimini iyice ilerletmiş, annesinin yardımı ile eski yazıyı öğrenmiş, ailesinin tuttuğu özel bir hocadan Kuran ve eski metinler dersleri almış, kendi çabasıyla yabancı dilini (Fransızca) de epeyce geliştirmiştir. II. Dünya Savaşı'nın sürdüğü lise yıllarında yaz tatillerini, ya memleketi Bozkır'da yayla ve dağlarda doğa gezi ve incelemeleri yaparak veya İstanbul'daki kütüphanelerde kitap okuyarak, çalışarak geçiren Sümer, tarihe karşı duyduğu büyük sevgi dolayısıyla daha o çağlarda tarihçi olmaya karar vermiş, ve bu münasebetle-bu alan için gereken asgarî formasyon ve altyapıya fazlasıyla sahip olarak- İÜ Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'ne kaydolmuştur. Gayret ve çalışkanlığı ile fakülte-deki hocalarının da sevgi ve taktirlerini kazanmış, zamanın en tanınmış değerli ilim adamları durumunda bulunan büyük otoritelerinden dersler okumuş, onların özel sohbetlerinde bulunmuş ve kendilerinden geniş ölçüde is-

* Doç. Dr. AÜ DTCF Tarih Bölümü Öğretim Üyesi.

tifadeye çalışmıştır. Osmanlı tarihine-özellikle klasik devir- de oldukça ilgi duymakla beraber, o zamanlar Selçuklular ve Beylikler Devri Türk Tarihi pek araştırılmamış, bâkir bir saha olduğundan, Ortaçağ Türk tarihini ihtisas alanı olarak seçmiş, Arapça ve Farsça gibi başlıca kaynak dillerini iyice öğrenmek için vargücüyle çalışmış ve "*Anadolu Türk Boy ve Oymakları (XVI. ve XVII. Asırlarda)*" adlı lisans teziyle (İstanbul 1947, 68 sayfa, basılmamıştır), 1948 Şubatında, Ord. Prof. M.H. Yinanç'ın başında bulunduğu Ortaçağ Tarihi Kürsüsü'nden "*pekiyi*" derece ile mezun olmuştur.

Yüksek öğrenimini bu suretle başarıyla tamamlayan Sümer, daha lise yıllarında bir tarih araştırmacısı olmak istediğinden, akademik kariyer yapmak istemiş, fakat mezun olduğu fakültede kendi ifadesiyle "kadrosuzluk" dolayısıyla buna imkân bulamadığından, Milli Eğitim Bakanlığı'ndan aldığı bir bursla, AÜ DTCF Ortaçağ Tarihi Kürsüsü'nde, 1.7.1948'de Doktora çalışmalarına başlamış ve esas itibarıyla lisans tezinin mekân bakımından genişletilmesiyle hazırladığı "*XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Anadolu-Suriye ve El-Cezire'de Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller*" (Ankara 1950, 262 sayfa, basılmamıştır) adlı teze, "*pekiyi*" derece ile 24.5.1950'de "Edebiyat Doktoru" unvan ve payesini kazanmıştır. Dr. Faruk Sümer, daha sonra MEB adına yaptığı doktora tahsilinden ötürü, kendisine yüklenen iki yıl yedi ay, yirmibeş günlük zorunlu hizmet mükellefiyeti dolayısıyla, mezkur bakanlıkça, İstanbul Süleymaniye Kütüphanesi'ne memur olarak tayin edilmiş (31.8.1950), fakat, dört ay, on gün kadar çalıştıktan sonra, buradaki görevinden "ahval-i hususî" dolayısıyla, istifaen ayrılmıştır (5.1.1951). Daha sonra, 29.9.1952'de açılmış olan bir sınavı kazanarak evvelce dışarıdan, MEB adına doktora yaptığı AÜ DTCF Ortaçağ Tarihi Kürsüsü'ne iki yıl aradan sonra, asistan olmuş (31.1.1953) ve 14.1.1954'te asilliği onanarak akademik hayata resmen intisap etmiştir. 1955'de "*Karakoyunlular, I. Kabilevi Bünyeleri ve Başlangıçtan Cihanşah'a Kadar Siyasî Tarihleri*" (Ankara 1954, 182 sayfa) adlı teze, doçentlik sınavına girmiş ve "Üniversite Doçenti" unvanını kazandıktan sonra, aynı yıl kurulan Ortaçağ Tarihi Komisyonu'nun 3.12.1955 tarihli müspet raporuyla, AÜ DTCF. Ortaçağ Tarihi Kürsüsü "Eylemli Doçentliği"ne getirilmiştir (16.12.1955).

Doç. Dr. F. Sümer, eylemli doçent oluşundan altı ay sonra, askerlik görevini yapmak üzere, 1956 yazında silah altına alınmış (1.6.1956), ilk altı aylık eğitim devresini Ankara Yedeksubay Ordu Donatım Okulu'nda, geri kalan hizmetini de Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Tedkik Kurulu'nda yerine getirmiştir. Burada terhisine kadar (30.XI.1957) tamamen

mesleğiyle ilgili çalışmalarla görevlendirilen Yd. Ord. Atgm. F. Sümer, öte yandan, 1957 yılı Mart-Haziran ayları arasında haftada iki gün resmî iznili olarak fakültesinde dersler, konferanslar da vermiş, kürsüsünün ilmî faaliyetlerine katılmış, araştırmalarını da sürdürmüştür. Böylece askerliğinde geçen birbuçuk yılın, bir yılını da tamamen bilimsel ve akademik çalışmalar içinde geçirmiştir.

Askerlik dönüşünde, mevzuat gereğince, kurulan komisyonun 26.11.1957 tarihli müspet raporuyla, yeniden eski kürsüsüne eylemli doçent olarak atanmış ve görevinin başına dönmüştür.

Daha sonra, beş yıllık bekleme süresini doldurmuş ve "*Oğuzlar'a Ait Destanı Mahiyette Eserler*" (AÜ DTCFD, XVII/3-4, 1959, Ankara 1961, 359-456) adlı takdim teziyle, kurulan bilim komisyonunun 21.12.1962 tarihli müspet raporuyla, 15.2.1963'de üniversite profesörlüğüne yükseltilmiş, 1.4.1970'te de Ortaçağ Tarihi Kürsüsü eylemli profesörlüğüne atanmıştır. 18.6.1974'te, Prof. Dr. A.N. Kurat'ın ölümü ile boşalan mezkur kürsünün başkanlığına getirilmiş, 10.7.1982'de de uzun yıllar görev yaptığı DTCF'den, araştırmalarına daha fazla zaman ayırmak için, kendi isteğiyle 58 yaşında emekli olmuş ve bundan sonra kendisini tamamiyle ilmî çalışmalara vermiştir. 1958'de bir iltihap sonucunda sağ gözünü kaybetmiş, 1977'de de bir mide ameliyatı geçirmiş olmasına rağmen, güçlü bir bünyeye sahipti ve sağlıklı görünüyordu. Ne var ki, son zamanlarında, çalışmalarını evinde büyük bir hızla sürdürmekte, bizlere peşpeşe yeni eserler vermekte iken, maalesef menhus ve sinsi bir hastalığın pençesine düşmüş, karaciğer kanserine yakalanmıştır. Bu arada, ne yazık ki, bir trafik kazası sonucunda ikiz oğullarından büyüğü Kutlu'yu da kaybetmişti. Bundan çok müteessir olan ve sarsılan hocamızın hastalığı-belki bunun da etkisiyle-şiddetlenmiş ve kurtulamayarak tedavi görmediği İÜ Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde, 71 yaşında hakkın rahmetine kavuşmuştur. Cenazesi, 26 Ekim 1995 Perşembe günü Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı'nda saat 10.00'da düzenlenen bir töreni müteakip, Fâtih Camii'nde kılınan öğle namazının ardından Kozlu'daki aile mezarlığında defnedilmiştir. Evli ve dört erkek çocuk babasıydı. İki kez evlenmiştir. Kendisi gibi bir tarihçi olan ilk eşi Mine Erol Hanım'dan (şimdi emekli, Prof.Dr.) Selçuk adlı bir, ikinci eşi, ev hanımı Cemile Nilay Sümer Hanım'dan ((doğ. 1936)'da, Ali Kutlu (doğ. 1970-ölm. 1995), Cevat Mutlu (doğ. 1970), ve Zeki Gültekin (doğ. 1971) adlarında üç oğlu olmuştur. İki de kardeşi vardır. Bunlardan Prof. Dr. Cengiz Sümer, hekim olup, halen

ABD'de üniversitede öğretim üyeliği yapmaktadır. Kızkardeşi Güner Hanım ise, değerli tarihçilerimizden Prof. Dr. Refet Yınanç'la evli olup, ev hanımıdır.

Prof. Sümer, 1964'te İran, 1959-60, 1966-67, 1970, 1973, 1977-78'de İngiltere, 1968, 1970'te Fransa, 1969-70, 1974-75'te Almanya ve 1979'da ABD'de alanı ile ilgili çeşitli bilimsel inceleme ve araştırmalarda bulunmuş, 12-21 Mayıs 1968'de, Nato'nun daveti üzerine, bu kuruluşun düzenlediği dokuz günlük Avrupa gezisi ile ilmî ve kültürel konferanslarına, 4 Nisan-30 Haziran 1979'da ABD'nin daveti üzerine de, bu ülkenin St. Louis kentinde "Historical Club"un Türkiye kültür tarihine dair düzenlediği konferanslara katılmıştır.

Fakültesi DTCF'de, Oğuzlar, Türkiye Selçukluları ve Beylikleri, Akkoyunlular, Karakoyunlular; Fakültesi dışında, Erzurum Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü'nde (1974-75), MEB'ına bağlı İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu ile Adapazarı Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'nda (1975-76), İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi'nde Türk Kültür ve Medeniyetleri Tarihi, İnkılâp Tarihi; Avrupa üniversitelerinde (1970 Londra Üniversitesi, Asya ve Afrika Araştırmaları Okulu, 1974 Frankfurt Üniversitesi Goethe Enstitüsü) konuk profesör sıfatıyla, Türk-İslam Tarihi ve Medeniyeti, Türk Dili vb gibi dersler okutmuş, ayrıca bazı Avrupa (1970 İngiltere), Ortadoğu (1968, İran ve Pakistan) ve Asya (1994 Türkmenistan) ülke ve şehirlerinde konuşmalar yapmış, konferanslar vermiştir. Derin bilgisi ve ciddi çalışmalarıyla dışarıda da dikkatleri çekmiş büyük ilgi ve itibar görmüş olan Prof. Sümer, bu münasebetle 1971'de, ABD California Berkley Üniversitesi'nden, Türkoloji Bölümü Başkanı olması için cazip bir öneri almış, fakat uzun süre vatanından ve milletinden ayrı yaşayamayacağı gerekçesiyle bunu kabul etmemiştir. Öte yandan, ölümünden bir süre önce, ömrünü adadığı Türkmen (Oğuz)lerin tarih ve kültürünün ortaya çıkartılması hususunda yaptığı çalışmalar dolayısıyla, 1993'de Türkmenistan İlimler Akademisi üyeliğine seçilmiş, ertesi yıl da, bir madalya ile onurlandırılarak, bu ülkenin vatandaşlığına kabul edilmişti. Bu ise, şüphesiz onun için, hayatının en anlamlı ve en büyük manevî mükafatı olmuştur.

Prof. Sümer, birçok tanınmış yerli-yabancı kurum ve kuruluşun aslı üyeliklerine seçilmiş, çeşitli idarî, bilimsel-akademik görevlerde bulunmuştur. Başlıcaları şunlardır: AÜ DTCF'de: Yönetim Kurulu (1961) ile Tarih Enstitüsü üyelikleri, Ortaçağ Tarihi Kürsüsü Başkanlığı (1974-81), AÜ

İlahiyat Fakültesi Türk ve İslam Sanatları Enstitüsü üyeliği., 1966'da kurulan Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü'nde: kurucu aslı üyeliği, genel muhاسبılığı, Orta Anadolu Araştırma Merkezi Başkanlığı, Enstitü yayın organı Selçuklu Araştırmaları Dergisi'nin sorumlu yazı işleri müdürlüğü., 12 Eylül 1981'den sonra yeniden yapılan Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na bağlı Türk Tarih Kurumu'nda: aslı üyelik (Yüksek Kurul'ca seçilmesi: 1983), Ortaçağ Tarihi Bilim ve Uygulama Kolu üyeliği, Genel Türk Tarihi Bilim ve Uygulama Kolu Başkanlığı., Konya SÜ Selçuklu Araştırmaları Merkezi Danışma Kurulu üyeliği., Kültür Müsteşarlığı ve Bakanlığı'nda: 1000 Temel Eser Danışma Kurulu ile mezkur bakanlığın yayın organı Millî Kültür Dergisi'nin yazı kurulu üyelikleri., Society for The Promotion of Byzantine Studies, Comité International d'Études Pré-Ottomanes et Ottomanes (Seçilmesi: 1972), Türkmen (istan) İlimler Akademisi (seçilmesi 1993) üyelikleri.

İçeride olduğu gibi, dışarıda da çoğu tebliğle olmak üzere, kongre, sempozyum vb gibi pek çok uluslararası bilimsel toplantıya katılmış, Türkiye ile Türk tarihçiliğini başarı ile temsil etmiştir. Başlıcaları kronolojik sırasıyla şunlardır: II. Milletlerarası Türk Sanatı Kongresi (26-29 Eylül 1963, Venedik/İtalya), XII. Tarihi İlimler Kongresi (29 Ağustos-2 Eylül 1965, Viyana/Avusturya), XIII. Uluslararası Bizans Tetkikleri Kongresi (5-10 Eylül 1996, Oxford/İngiltere), III. Milletlerarası Türk Sanatı Kongresi (24-29 Temmuz 1967, Cambridge/İngiltere), XXVII. Milletlerarası Müsteşarlıklar Kongresi (Ağustos 1967, Michigan-Ann Arbor/ABD), V. Uluslararası İran Sanatı ve Arkeolojisi Kongresi (10-18 Nisan 1968, Tahran/İran), I. Uluslararası Venedik Tarih ve Medeniyeti Kongresi (1-5 Haziran 1968, Venedik/İtalya), IV. Milletlerarası Türk Sanatı Kongresi (10-15 Eylül 1971, Aix-En-Provence/Fransa), Uluslararası Orta Asya Medeniyetleri Kongresi (26 Eylül-5 Ekim 1972, Aşkabad/SSCB-Türkmenistan), VII. Uluslararası Arabistik ve İslâmî İlimler Kongresi (15-22 Ağustos 1974, Göttingen/Batı Almanya), Osmanlı öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Uluslararası Komitesi II. Uluslararası Sempozyumu (24-26 Eylül 1974, Napoli/İtalya), V. Milletlerarası Türk Sanatı Kongresi (21-27 Eylül 1975, Budapeşte/Macaristan), İslamic Council of Europe'un İslam Alemi Festivali Münasebetiyle düzenlediği Uluslararası Kongre (1976, Londra/İngiltere), Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Uluslararası Komitesi III. Uluslararası Sempozyumu (5-10 Eylül 1976, Hamburg/Batı Almanya), Pakistan'ın kurucusu M.A. Cinnah'ın 100. Doğum yılı dolayısıyla Kaid-i Azam Üniversitesi'nin düzenlediği Uluslararası

Kongre (19-25 Aralık 1976, İslamabad/Pakistan), Osmanlı Öncesi ve Osmanlı A.Uluslararası Komitesi IV.Uluslar Sempozyumu (1978, Saraybosna/Yugoslavya), VI. Milletler arası Türk Sanatı Kongresi (3-7 Eylül 1979, Münih/Batı Almanya), II. Milletlerarası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi (1-5 Temmuz 1980, Strasbourg/Fransa), Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Ar. Uluslararası Komitesi V. Uluslararası Sempozyumu (30 Haziran-4 Temmuz 1981, Madrid/İspanya), XXIX. Milletlerarası Müsteşirlik Kongresi (16-22 Temmuz 1973, Paris/Fransa).

İngilizce, Fransızca, Arapça ve Farsça bilen Prof. Sümer'in, bizim tespitlerimizimize göre, tez, kitap, makale, tebliğ, ansiklopedi maddesi, tenkidli metin neşri, çeviri, tenkid, konuşma vb. gibi nevinden 350'nin üstünde basılmış ve basılmamış eseri ve yayını bulunmaktadır. Yaptığı çalışmalarla, verdiği orijinal eserlerle Türk Tarih ve kültürüne "üstün" hizmetlerde ve büyük katkılarda bulunmuş olan merhum hocamızı, ebediyete intikalinin III. yıldönümünü münasebetiyle, rahmet, saygı ve şükranlarımızla anıyoruz.

II

ESERLERİ

A- TEZLER

1947

– "*Anadolu Türk Boy ve Oymakları (XVI. ve XVII. Asırlarda)*", İstanbul 1947 (68 sayfa), (Basılmamış Lisans Tezi. Bkz: İÜ Merkez Kütüphanesi, Nr. 1471., İÜ Ed. Fak. Tarih Seminer Kitaplığı, Nr. 410).

1950

– "*XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Anadolu-Suriye ve El-Cezire'de Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller*", Ankara 1950 (262 sayfa) (Basılmamış Doktora Tezi. Bkz: AÜ DTCF Tarih Enstitüsü, Nr. 90., AÜ DTCF Kütüphanesi, Nr. 69).

1967

– "*Kara-Koyunlular (Başlangıçtan Cihân-Şah'a Kadar)*", I. Cilt, Ankara 1967 (1984², 1992³, Türk Tarih Kurumu Yayını) (169 sayfa) (Doçentlik Tezi).

1961

– "*Oğuzlara Ait Destânî Mahiyette Eserler*", AÜ DTCFD, XVII/3-4 (Temmuz-Eylül-Aralık, 1959), Ankara 1961, 359-456 (Profesörlük Takdim Tezi).

B- KİTAPLAR**1965**

- "*Turkish Architecture*", Translated by. A.E. Uysal, Ankara 1965 (S.K. Yetkin-T. Özgüç-H.Z. Ülken- N. Çağatay-H. Karamağaralı ile birlikte) (AÜ İla. Fak. Türk ve İslam Sanatları Tarihi Enstitüsü Yayını).

1967

- "*Oğuzlar (Türkmenler). Tarihleri-Boy Teşkilatı-Destanları*", Ankara 1967 (1972²) (AÜ DTCF Yayını) (İlavelerle III. baskı: İstanbul 1980, Ana Yayınları; Genişletilmiş IV. baskısı: İstanbul 1992, TDA Vakfı Yayını). Eser sonundaki Oğuz Boyları Damgaları ile Haritalar çıkarılarak, Kiril harfleri ile Azerî Türkçesinde de yayınlanmıştır: (trc. Ramiz Esger, Önsöz. Prof. Kamil Veliyev), Bakü 1992, 432 sayfa (Azerbaycan Republikası Devlet Matbuat Komitesi)., 1992⁴den "Giriş" kısmının yayını: *Yeni Türkiye (Dergisi)*, III/15 (Mayıs-Haziran 1997, Türk Dünyası Özel Sayısı), 251-260.

1976

- "*Safevî Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü (Şah İsmâil ile Halefleri ve Anadolu Türkleri)*", Ankara 1976 (Selçuklu Tarih ve Medeniyeti Enstitüsü Yayını) (Ankara 1992², Türk Tarih Kurumu Yayını).

1983

- "*Türkler'de Atçılık ve Binicilik*", c. I. İstanbul 1983 (TDA Vakfı Yayını)

1984

- "*Eski Türkler'de Şehircilik*", İstanbul 1984 (TDA Vakfı Yayını) (Ankara 1993-94², Türk Tarih Kurumu Yayını).

1985

- "*Yabanlu Pazarı. Selçuklular Devrinde Milletlerarası Büyük Bir Fuar*", İstanbul 1985 (TDA Vakfı Yayını).

1989

- "*Eshâbü'l-Kehf (Yedi Uyurlar)*", İstanbul 1989 (TDA Vakfı Yayını).

1990

- "*Selçuklular Devrinde Doğu Anadolu'da Türk Beylikleri*", Ankara 1990 (1998²) (Türk Tarih Kurumu Yayını).

1992

- "*Çepniler. Anadolu'nun Bir Türk Yurdu Haline Gelmesinde Önemli Rol Oynayan Oğuz Boyu*", İstanbul 1992 (TDA Vakfı Yayını).
- "*Tirebolu Tarihi*", İstanbul 1992 (Tirebolu Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yayını).

1997

- "*Türk Cumhuriyetlerini Meydana Getiren Eller ve Türk Destanları*", İstanbul 1997 (Ders Kitapları Anonim Şirketi Yayını).

Basılmamış Kitaplar:

- "*Tarihte Türk Adları (Türk Kültür Tarihi İle İlgili Mühim Notlar İle)*". (TDA Vakfı tarafından yayınlanacaktır).
- "*İslâm Devletleri (Tarihçeleri, Kronoloji ve Soykütüğü Cetvelleri)*".
- "*Köroğlu'nun Tarihi Şahsiyeti*".
- "*Menemenci-Oğulları Tarihi*".

C- MAKALELER

1944

- "Halk Türküleri", *Folklor Postası*, I/I (Ekim 1944), 12.
- "Yürük ve Türkmen Güzelleri", *FP*, I/2 (Kasım 1944), 12, 19.
- "Yürük Kızı Türküsü" *FP*, I/3 (Aralık 1944), 13.

1945

- "Bazı Kelime ve Yer Adları Hakkında Düşünceler", *FP*, I/II (Ağustos-Eylül-Ekim 1945), 14-15.

1946

- "Bazı Kelime ve Yer Adları Hakkında Düşünceler" *FP*, II/13 (Şubat 1946), 15-16.
- "Bazı Kelime ve Yer Adları Hakkında Düşünceler", *FP*, II/14 Mart 1946), 17-18.

1948

- "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Kayılar (Les Kayı en Anatolie Sous l'Empire Ottoman)", *Belleten*, XII/47 (1948), 575-614, 614-615 (Sommaire).

1949

- "Boz-Ulus Hakkında" *AÜ DTCTFD*, VII/I (Mart 1949), 29-60.
- "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Oğuz Boyları", *AÜ DTCTFD*, VII/2 (Haziran 1949), 321-385.

1951

- "Yıva Oğuz Boyuna Dair", *TM*, c. IX (1946-1951), 151-166.
- "Hunlar ve Attila", *RTM*, II/19 (1951), 809.
- "Oğuz Destanı", *RTM*, II/20 (1951), 889.
- "Cengiz Han", *RTM*, II/23 (1951), 1065.
- "Cengiz Han", *RTM*, II/24 (1951), 1128.

1952

- "Büyük Türk Kahramanı Celâleddin Harezmsâh", *RTM*, III/25 (1952), 1193.
- "Selçuk İmparatorluğu'nun Kuruluşu ve Tuğrul Bey", *RTM*, III/26 (1952), 1257.
- "Kanûnî Süleyman'ın Talihsiz Oğlu Şehzade Bayezit ve Acıklı Sergüzeşti", *RTM*, III/27 (1952), 1321-1325.
- "X. Asırda Dedelerimiz Oğuz Türklerinin Hayatı", *RTM*, III/27 (1952), 1339-1342.
- "Krallara Taç Giydiren Osmanlı Veziriazamı", *RTM*, III/28 (1952), 1385-1387.
- "Osmanlı Tarihinde Celâlîlik", *RTM*, III/33 (1952), 1722-1726. (*Türk Yurdu*, Nr. 242, Mart 1955, 695-701).
- "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Yaşayan Bazı Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller", *İÜ İFM*, XI/I-4 (1952), 437-508.
- "XVI. Asırda Anadolu, Suriye ve Irak'ta Yaşayan Türk Aşiretlerine Umûmî Bir Bakış", *İÜ İFM*, XI/I-4 (1952), 509-522.

- "Dede Korkut Kitabına Dair Bazı Mülahazalar", *Türk Folklor Araştırmaları*, II/30 (Ocak 1952), 470-483.
- "Bayatlar" *İÜ Ed.Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, IV/4 (Mayıs 1952), 373-389.

1953

- "Dağlar Delisi Süleyman", *RTM*, IV/37 (Ocak 1953), 2001-2004.
- "Celâli İsyânlarının Sebebi ve Neticeleri", *RTM*, IV/38 (Şubat 1953), 2042-2044.
- "Osmanlı Türklerinde Spor", *RTM*, IV/39 (Mart 1953), 2102-2107.
- "Kervanlar ve Kervansaraylar", *RTM*, IV/40 (Nisan 1953), 2165-2168.
- "Fâti'h'in Şahsiyet ve Karakteri" ("F.S. "imzasıyla), *RTM*, IV/41 (Mayıs 1953), 2285-2288.
- "Fâti'h'in Anadolu Birliğinin Gerçekleştirilmesindeki Mühim ve Büyük Rolü", *RTM*, IV/41 (Mayıs 1953), 2289-2291.
- "Fâti'h'in Türk ve Dünya Tarihindeki Mevkii" ("Fazıl Sadi" imzasıyla), *RTM*, IV/41 (Mayıs 1953), 2292-2294.
- "Fâti'h'in Kanunnamesi", *RTM*, IV/41 (Mayıs 1953), 2295-2298.
- "Fâti'h'in ve Rum Patriği" ("F.S." imzasıyla), *RTM*, "IV/41 (Mayıs 1953), 2322-2324.
- "Fâti'h'in Vefatı Hadisesi", *RTM*, IV/41 (Mayıs 1953), 2326-2328.
- "Türkler'de Avcılık", *RTM*, IV/42 (Haziran 1953), 2404-2406.
- "Osmanlı İmparatorluğu'nda Aslı Türk Olmayan Sadrazamlar", *RTM*, IV/43 (Temmuz 1953), 2438-2440).
- "Eski Türkler'de Yağmur ve Kar Yağdırma Âdeti", *RTM*, IV/44 (Ağustos 1953), 2533-2535.
- "Döğerler'e Dâir", *TM*, c. X (1951-53), 1953, 139-158.
- "Avşarlar'a Dâir", 60. Doğum Yılı Münasebetiyle Fuad Köprülü Armağanı, İstanbul 1953, 453-478.
- "Bozoklu Oğuz Boylarına Dair", *AÜ DTCFD*, XI/I (Mart 1953), 65-103.
- "Bayındır, Peçenek ve Yüreğirler", *AÜ DTCFD*, XI/2-4 (Haziran-Aralık 1953), 317-344.

1954

- "Türk Adıyla Tarih Sahnesine Çıkan Türkler", *RTM*, V/49 (Ocak 1954), 2830-2834.
- "Tarihte Büyük Roller Oynamış Türk Kavimleri" *RTM*, V/50 (Şubat 1954), 2884-2888.
- "Rodos'un Fethi", *RTM*, V/50 (Şubat 1954), 2902-2905.
- "Fâtihtürk Kavimleri" *RTM*, V/51 (Mart 1954), 2981-2982.
- "İslâm Âleminde Türk Hâkimiyeti", *RTM*, V/52 (Nisan 1954), 3036-3039.
- "Osmanlılar'ın Kavmî Menşeleri", *RTM*, V/53 (Mayıs 1954), 3077-3080.
- "Cengiz Han ve Moğollar Türk Müdür?", *RTM*, V/54 (Haziran 1954), 3142-3146.
- "XV. Asırdan İtibaren Anadolu'dan İran'a Vuku Bulan Göçler", *TY*, I/234 (Temmuz 1954), 36-42.
- "Türk Çadırları", *RTM*, V/56 (Ağustos 1954), 3292-3293.
- "Orta Asya'nın Büyük Kâşifi Dr. Sven Hedin", *RTM*, V/57 (Eylül 1954), 3344-3347.
- "Eski Türk Kadınları", *TY*, III/236 (Eylül 1954), 191-194.
- "Türkler'de Bayrak ve Tuğ", *RTM*, V/58 (Ekim 1954), 3397-3399.
- "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Derebeyleri", *RTM*, V/59 (Kasım 1954), 3485-3487.
- "Eski Türk Erkeklerinde Kıyafet ve Küpe Takma Âdetlerine Dair Notlar", *TY*, I/238 (Kasım 1954), 367-369.
- "Orhun Âbideleri", *TY*, I/239 (Aralık 1954), 444-449.
- "Tarihte Kullanılmış Başlıca Takvimler", *RTM*, V/60 (Aralık 1954), 3541-3542, 3551.

1955

- "Osmanlılar'da Kadın ve Aile Hayatı", *RTM*, VI/67 (Temmuz 1955), 3934-3936, 3939.
- "Osmanlı Sarayında Kadın" *RTM*, VI/68 (Ağustos 1955), 4010-4012.
- "Endülüs Devleti'nin Kuruluşu, Yükselişi ve Yıkılışı, I", *RTM*, VI/71 (Kasım 1955), 4186-4191.
- "Endülüs Devleti'nin Kuruluşu, Yükselişi ve Yıkılışı, II.", *RTM*, VI/72 (Aralık 1955), 4242-4246.

1956

- "Osmanlı Padişahlarının Mizaç ve Karakterleri", *RTM*, VII/80 (Ağustos 1956), 482-485.

1958

- "X. Yüzyılda Oğuzlar", *AÜ DTCTFD*, XVI/3-4 (Eylül-Aralık 1958), 131-162.

1959

- "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun Tarihimizdeki Yeri", *TY*, I/2 (272) (Nisan 1959), 13-14 (*Üniversite ve Köy Dergisi*, II/7, Ekim 1967, 28-29).
 – "Türkiye Türklerinin Ataları Oğuzlar", *TY*, I/3 (273) (Mayıs 1959), 22-24.
 – "XV. Yüzyılda Türk Âleminde Milli Şuurun Canlanması", *TY*, I/4 (274) (Haziran 1959), 13-15.
 – "Irak Türkleri'nin Tarihine Kısa Bir Bakış", *TY*, I/5 (275) (Temmuz 1959), 9-11 (TK, XV/180, Ekim 1977, 44-50, 758-764).
 – "Selçuklular ve Alp Arslan", *TY*, I/6 (276) (Ağustos 1959), 22-24.

1960

- "Anadolu'ya Yalnız Göçebe Türkler mi Geldi?", *Bellekten*, XXIV/96 (Ekim 1960), 567-594.

1962

- "Eski Türk Devletlerinde Para", *Son Çağ Dergisi*, Sayı: 12 (Haziran 1962), 25-27.
 – "Türkiye Kültür Tarihine Umûmî Bir Bakış", *AÜ DTCTFD*, XX/3-4 (Temmuz-Aralık 1962), 213-244.

1964

- "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)", *AÜ DTCTF TAD*, I/I (1963), 1964, I-108.

1970

- "Anadolu'da Moğollar", *SAD*, I (1969), 1970, I-147.

1971

- "Saltuklular", *SAD*, III (1971), 391-432.
 – "Özel Sayımızdaki Makalelere Dair", *SAD*, III (1971, Malazgirt Zaferi Özel Sayısı, 900. Yıl), IX-XI.

1972

- "Osmanlılar'ın Mensup Bulunduğu Boy. Kayılar", *TK*, X/118 (Ağustos 1972), (128-129), 1048-1049.
- "İran'da Yaşayan Türk Oymakları. Kaşkaylar", *TK*, X/120 (Ekim 1972), (14-17), 1238-1241.
- "İran'da Yaşayan Türk Oymakları. Kara-Gözlüler", *TK*, XI/122 (Aralık 1972), (38-39), 102-103.

1974

- "Bozok Tarihine Dair Araştırmalar, I." *AÜ DTCF Cumhuriyetin 50. Yıldönümünü Anma Kitabı*, Ankara 1974, 309-381.

1975

- "Oğuz Adının Menşei", *TK*, XIV/158 (Aralık 1975), (16), 80.
- "Belgelerle Köroğlu'nun Tarihî Kişiliği", *Milliyet Sanat Dergisi*, sayı: 163 (19 Aralık 1975).

1976

- "Irak Türklüğü'nün Kaderi Üzerinde Oynanan Oyunlar", *TK*, XV/169 (Kasım 1976), 23-26.

1977

- ""XIV. Yüzyılda Türkiye", *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. Yüzyıl)* (Haz. O. Arslanapa), 1977, 5-15.

1978

- "Dulkadirililere Ait Mimârî Eserler", *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, VII/2 (Nisan 1978), 12-16.

1981

- "Kaçarlar Devrinde Türk Oymakları", *SAD*, V-VI (Ankara 1981).

1983

- "XI. Yüzyıldaki Türk Âleminden Müşahadeler", *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, XII/I (1983), 19-26.
- "Türkler'de Atçılık ve Binicilik", *TDA*, sayı: 24 (Haziran 1983), I-120.

1984

- "Türk-İslâm Devletlerinde Türk Kültürü", *TE*, sayı: 123 (Ocak 1984), 62-63.
- "Anadolu'nun Bir Türk Yurdu Haline Gelmesi", *TE*, sayı: 130 (Ağustos 1984), 12-14.
- "Ramazan-oğullarına Dair Bazı Yeni Bilgiler", *TDA*, Sayı: 33 (Aralık 1984), 1-10.
- "Eski Türkler'de İsim Koyma Geleneklerinden: Atsız", *Millî Kültür*, sayı: 47 (Aralık 1984), 4-5. (Türk Edebiyat ve Folklorunda Yeni Görüşler, c. I, Ankara 1985, 23-27),
- "Türk-İslâm Tarihinde İşçi-İşveren İlişkileri (ve Konunun Yorumu), *Endüstriyel İlişkiler Yıllığı*, İstanbul 1984, 17-31.
- "Eski Türkler'de Şehirçilik", *TDA*, (1984).

1985

- "Yabanlu Pazarı. Selçuklular Devrinde Anadolu'da Kurulan Milletlerarası Bir Fuar (Yabanlu Pazarı an International Foir in Anatolia During The Seljuk Period)", *TDA*, sayı: 37 (Ağustos 1985), 1-99.
- "Eski Türk Devletlerinde Ağa Unvanı", *TDA*, sayı: 38 (Ekim 1985), 58-66 (İngilizce özetle).
- "Arslan Beygu", *TDA*, sayı: 39 (Aralık 1985), 1-9.
- "Türk Tarihinde Atçılık ve Binicilik", *Lâle Dergisi*, sayı: 3 (Aralık 1985), 22-27.

1986

- "Akkoyunlular", *TDA*, sayı: 40 (Şubat 1986), 1-38.
- "Özengiler (Stirrup)", *Antika Dergisi*, sayı: 13 (Nisan 1986), 38-46.
- "Afşarlar. İran'da Hüküm Sürmüş Bir Türk Hanedanı", *TDA*, sayı: 41 (Mayıs 1986), 125-133 (İngilizce özetle).
- "Ahlat Şehri ve Ahlatşahlar", *Belleten*, L/197 (Ağustos 1986), 447-494.
- "Arslan el-Besâsiri. XI. Yüzyılda Abbasîler Devrinde Bir Türk Kumandanı", *TDA*, sayı: 42 (1986), 101-114.
- "Selçuklular Devrinde Türk Beyleri, I. Uvak-oğlu Atsız", *TDA*, sayı: 43 (Ağustos 1986), 133-134.

- "Selçuklular Devrinde Türk Beyleri, II. Harizmşâh Atsız", *TDA*, sayı: 44 (Ekim 1986), 1-7.
- "Arslan Hatun", *TDA*, sayı: 44 (Ekim 1986), 8-13.

1987

- "Koroğlu", *TDTD*, I/2 (Şubat 1987), 2-7.
- "Koroğlu, Kizir-oğlu Mustafa ve Demirci-oğlu ile İlgili Vesikalar", *TDA*, sayı: 47 (1987), 9-46.
- "X. Yüzyıl İslâm Kaynaklarından Haberler", *TDTD*, I/5 (Mayıs 1987), 7-8.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/3 (Mart 1987), 30-34.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/4 (Nisan 1987), 4-7.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/5 (Mayıs 1987), 41-44.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/6 (Haziran 1987), 5-9.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/7 (Temmuz 1987), 13-17.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/8 (Ağustos 1987), 21-23.
- "Abbasiler Tarihinde Orta Asya'lı Bir Prens. Afşin", *Bellekten*, LI/200 (Ağustos 1987), 651-666.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/9 (Eylül 1987), 22-27.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/10 (Ekim 1987), 2-6.
- "Oğuzlar", *TDTD*, I/11 (Kasım 1987), 2-7.
- "X. Yüzyıl İslâm Kaynaklarından Haberler", *TDTD*, I/12 (Aralık 1987), 2-4.
- "Ağa Muhammed Şah. Kaçar Devleti'nin Kurucusu", *TDA*, sayı: 47 (1987), 9-22.
- "Selçuklular Devrinde Türk Beyleri", *TDA*, sayı: 49 (1987), 11-16.
- "Gazneliler Devrinde Büyük Bir Türk Beyi", *TDA*, sayı: 50 (1987), 109-115.

1988

- "Abbasiler Devrinde Büyük Bir Türk. Tolun-oğulları Devleti'nin Kurucusu Ahmed", *TDA*, sayı: 52 (Şubat 1988), 9-18.
- "Az Tanınmış Bir Türk Hükümdarı. Uzun Hasan Bey", *TDTD*, sayı: 19 (Temmuz 1988), 14-20.
- "Akıllı-Cesur-Faal-Faziletli En Büyük Türk Denizcisi. Barbaros Hayrettin Paşa", *TDTD*, sayı: 21 (Eylül 1988), 3-7.

- "Ceridler. Bir Türk Oymağının Tarihi", *TDTD*, sayı: 24 (Aralık 1988), 3-9.
- "Selçuklular Devrinde Türkiye'de Madenler", *MÜ Fen-Ed.Fak. Türklük Araştırmaları Dergisi*, sayı: 4 (1988), 159-164 (*Türkiye İktisatı*, sayı: 7, 1990, 72-75).

1989

- "Bilge Kağan. Çok az Bilinen Büyük Bir Türk Hükümdarı, I." *TDTD*, III/25 (Ocak 1989).
- "Bilge Kağan, II.", *TDTD*, III/26 (Şubat 1989).
- "Bilge Kağan, III.", *TDTD*, III/27 (Mart 1989), 22-28.
- "İlhanlı Hükümdarlarından Abaka, Argun Hanlar ve Ahmed-i Celâyîr", *Bellekten*, LIII/206 (Nisan 1989), 175-197.
- "Bilge Kağan, IV.", *TDTD*, III/28 (Nisan 1989), 35-42.
- "Bilge Kağan, V.", *TDTD*, III/29 (Mayıs 1989), 4-9.
- "Bilge Kağan, VI.", *TDTD*, III/30 (Haziran 1989), 4-10.
- "Eski Türkler'de Müzik ve Oyun", *TDTD*, III/30 (Haziran 1989), 11-21.
- "Türkmen Kadınları Hakkında Notlar", *TDTD*, III/31 (Temmuz 1989), 4-13.
- "Orhun Âbideleri Kahramanı Gültekin, I.", *TDTD*, III/31 (Temmuz 1989), 32-33.
- "Gültekin, II.", *TDTD*, III/32 (Ağustos 1989), 4-12.
- "Gültekin, III.", *TDTD*, III/33 (Eylül 1989), 4-10.
- "Selçuklular Devrinde Türk Beyleri", *TDA*, sayı: 51 (1989), 43-52.
- "Türkiye'nin Doğuşu", *TDA*, sayı: 60 (1989), 1-10.
- "Ağaç-Eriler ve Akça-koyunlular", *TDA*, sayı: 60 (1989), 36-39.
- "Selçuklular Devrinde Türk Beyleri", *TDA*, sayı: 61 (1989), 9-25.
- "Avşarlar", *TDA*, sayı: 62(1989), 119-139.

1990

- "Apa Hakkında", *TDA*, sayı: 65 (Nisan 1990, Prof. Dr. B. Ögel'e Armağan), 77-81.
- "Türklerin İslâmiyete Girmeleri", *TDTD*, IV/42 (Haziran 1990), 5-9.

- "XIII. Yüzyılın En Büyük Ahilerinden Ahi Ahmed Şah", *TDTD*, IV/43 (Temmuz 1990), 3-6.
- "Tarihimizde Bilinmeyen Şahsiyetlerden Ahi Ahmed-Ahiçuk, Abdal Beğ ve Aba", *TDTD*, IV/44 (Ağustos 1990), 11-16.
- "Doğu Anadolu'da Moğol ve Türkmen Devirlerine Ait Bazı Tarihi Yapılar Hakkında Düşünceler (Remarks on Some Mongol and Turkmen Buildings in Eastern Anatolia)", *Belleten*, LIV/210 (Ağustos 1990), 631-648.
- "Arslan Şah", *TDTD*, IV/45 (Eylül 1990), 3-7.
- "Gök-Türkler'de Adlar", *TDA*, sayı: 68 (Ekim 1990), 9-17.
- "Memlükler ve Türk Tarihi", *TDTD*, IV/48 (Aralık 1990), 3-6.
- "Ramazan-oğlu Mahmud Bey", *TDA*, sayı: 63 (1990), 149-153.

1991

- "Eyyûbî Hükümdarı El-Melikü'l-Âdil ve Komşuları", *TDA*, sayı: 72 (Şubat 1991), 11-24 (İngilizce özetle).
- "Osman Gazi'nin Silah Arkadaşlarından Mihal Gazi", *TDTD*, V/50 (Şubat 1991), 3-8.
- "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu İle İlgili Bazı Meseleler Üzerinde Araştırmalar", *TDTD*, V/51 (Mart 1991), 3-9.
- "Selçuklular Devrinde Türk Beyleri, VI. Abak, Alpkuş", *TDA*, sayı: 71 (Nisan 1991), 9-16.
- "Yunus Emre Devrinde Türkiye'nin Sosyal Durumu", *TDTD*, V/52 (Nisan 1991), 3-8.
- "Gagavuzlar'ın Aslı", *TDTD*, V/52 (Nisan 1991), 9-12.
- "Gagavuzlar'ın Aslı", *TDTD*, V/53 (Mayıs 1991).
- "Fâtih Sultan Mehmed'in Son Seferi", *TDTD*, V/53 (Mayıs 1991), 31-39 (Bu yazı "Fâtih'in Son Seferi Hangi Devlete Karşı idi?" adıyla "*Ekrem Hakkı Ayverdi Hatıra Kitabı*"nda da yayınlanmıştır: İstanbul 1995, 369-372).
- "Çepniler, I.", *TDTD*, V/55 (Temmuz 1991), 3-11.
- "Çepniler, II.", *TDTD*, V/56 (Ağustos 1991), 3-10.
- "Selçuklular Devrinde Türk Beyleri, VII.", *TDA*, sayı: 73 (Ağustos 1991), 19 (İngilizce özetle).
- "Çepniler, III.", *TDTD*, V/57 (Eylül 1991), 5-18.

- "Çepniler, IV.", *TDTD*, V/58 (Ekim 1991), 4-25.
- "Çepniler, V.", *TDTD*, V/59 (Kasım 1991), 4-28.
- "Çepniler, VI.", *TDTD*, V/60 (Aralık 1991), 4-17.

1992

- "Türkler'de Tarih Boyunca Aşık", *TDA*, sayı: 76 (Şubat 1992), 41-49.
- "Türk Destanları, I.", *TDTD*, VI/61 (Ocak 1992).
- "Türk Destanları, II.", *TDTD*, V/62 (Şubat 1992).
- "Türk Destanları, III.", *TDTD*, VI/63 (Mart 1992).
- "Türk Destanları, IV. Ergenekon Destanı", *TDTD*, VI/64 (Nisan 1992), 7-23.
- "Türk Destanları, V.", *TDTD*, VI/65 (Mayıs 1992), 5-15.
- "Türk Destanları, VI.", *TDTD*, VI/66 (Haziran 1992), 4-10.
- "Türk Destanları, VII. Dede Korkut Destanları", *TDTD*, VI/67 (Temmuz 1992). 5-14.
- "Türk Destanları, VII. Dede Korkut Destanları, II.", *TDTD*, VI/68 (Ağustos 1992), 5-16.
- "Türk Destanları, VII. Dede Korkut Destanları, III.", *TDTD*, VI/69 (Eylül 1992), 4-11.
- "Türk Destanları, VIII. Köroğlu Destanı", *TDTD*, VI/70 (Ekim 1992), 4-13.
- "Türk Kültürüne Genel Bir Bakış, I.", *TDTD*, VI/71 (Kasım 1992), 4-10.
- "Türk Kültürüne Genel Bir Bakış, II.", *TDTD*, VI/72 (Aralık 1992), 4-9.

1993

- "Türk Kültürüne Genel Bir Bakış, III.", *TDTD*, VII/73 (Ocak 1993), 4-10.
- "Türk Kültürüne Genel Bir Bakış, IV.", *TDTD*, VII/74 (Şubat 1993), 4-13.
- "Türk Kültürüne Genel Bir Bakış, V.", *TDTD*, VII/75 (Mart 1993), 6-13.
- "Osmanlılar ve Türklük", *TDTD*, VII/75 (Mart 1993), 14-30.
- "Türk Kültürüne Genel Bir Bakış, VI.", *TDTD*, VII/76 (Nisan 1993), 10-16.
- "Türk Kültürüne Genel Bir Bakış, VII.", *TDTD*, VII/77 (Mayıs 1993), 5-16.
- "Türkiye Türklerinin Ataları Olan Oğuzlar (Türkmenler)ın Yüz Şekli", *TDTD*, VII/78 (Haziran 1993), 13-17.

- "XII. Yüzyılın Ortalarında Bağdad'da Yapılan Bir Şenlik", *TDA*, sayı: 84 (Haziran 1993), 2-5.
- "Orta Asya Tarihi Hakkında Araştırmalar, I. Barçınlğ Kent. Seyhun Boylarında Bir Türk Prensesinin Adını Taşıyan Şehir", *TDTD*, VII/79 (Temmuz 1993), 5-9.
- "At Çekenler", *TDTD*, VII/80 (Ağustos 1993), 5-12.
- "El-Hades (Göynük) Şehri", *TDTD*, VII/81 (Eylül 1993), 4-8.
- "Tahtacılar", *TDTD*, VII/82 (Ekim 1993), 8-12.
- "Tarihte Türkmen Asıllı Hanedanlar", *TDTD*, VII/83 (Kasım 1993), 7-16.
- "Türkmenistan Türkiye Türklerinin Orta Asya'daki En Yakın Kardeşidir", *Ortaoğuz Gazetesi*, XXIX/8845 (19 Aralık 1993), 4-5.
- "Türkmenistan", *TDTD*, VII/83 (Aralık 1993), 7-14.

1994

- "Yörükler", *TDTD*, VIII/85 (Ocak 1994), 7-15.
- "Türkmenler", *TDTD*, VIII/86 (Şubat 1994), 8-13.
- "Eski Türk Elleri, I. Karluklar", *TDTD*, VIII/87 (Mart 1994).
- "Eski Türk Elleri. Karluklar II.", *TDTD*, VIII/88 (Nisan 1994), 10-14.
- "Eski Türk Elleri. Karluklar, III.", *TDTD*, VIII/89 (Mayıs 1994), 17-22.
- "Eski Türklerin Millî Yemeği. Tutmaç", *TDTD*, VIII/90 (Haziran 1994), 11-15.
- "Türk Cumhuriyetleri Hangi Ellerden Geliyor?", *TDTD*, VIII/90 (Haziran 1994), 16-22.
- "Eski Türk Elleri, II. Kimekler", *TDTD*, VIII/91 (Temmuz 1994), 13-16.
- "Türkmenistan'da Tarihi Şehirler: Nesâ, I.", *TDTD*, VIII/91 (Temmuz 1994), 17-22.
- "Eski Türk Elleri. Kıpçaklar, I.", *TDTD*, VIII/92 (Ağustos 1994), 7-10.
- "Türkmenistan'da Tarihi Şehirler: Nesâ, II.", *TDTD*, VIII/92 (Ağustos 1994), 11-16.
- "Eski Türk Elleri. Kıpçaklar, II", *TDTD*, VIII/93 (Eylül 1994), 12-15.
- "Eski Türk Elleri. Kanklılar", *TDTD*, VIII/93 (Eylül 1994), 16-19.
- "Eski Türk Elleri, III.", *TDTD*, VIII/94 (Ekim 1994), 10-18.
- "Eski Türk Elleri. Kırgızlar", *TDTD*, VIII/96 (Aralık 1994), 6-13.
- "Selçuklular Devrinde Ticaret", *TDA*, sayı: 83 (1994), 11-16.

1995

- "Eski Türk Elleri. Uygurlar", *TDTD*, IX/98 (Şubat 1995), 7.
- "Bozkır", *TDTD*, IX (1995).
- "Breyler Türk", *TDTD*, IX/ (Ekim 1995), 9-11.

Ç- TEBLİĞLER**1956**

- "Müverrih Hâfız-ı Ebrû'nun Eserleri Hakkında", *V. Türk Tarih Kongresi* (12-17 Nisan 1956, Ankara).

1957

- "Azerbaycan'ın Türkleşmesi Tarihi'ne Umûmî Bir Bakış", *V. Türk Tarih Kongresi* (12-17 Nisan 1956, Ankara), *Belleten*, XXI/83 (Temmuz 1957), 429-447.

1962

- "Ağaç-eriler", *VI. Türk Tarih Kongresi* (20-26 Ekim 1961, Ankara), *Belleten*, XXVI/103 (Temmuz 1962), 521-528., *VI. Türk Tarih Kongresi Bildirileri*, Ankara 1967, 171 (özet).

1965

- "The Seljuk Turbeks and The Tradition of Embalming", *Atti del Secondo Congresso Internazionale di Arte Turca* (Venezia, 26-29 Settembre 1963), Napoli 1965, 245-248.

1967

- "The Turks in Eastern Asia Minor in The Eleventh Century", *Proceedings of The XIII. th. International Congress of Byzantine Studies* (Oxford, 5-10 September, 1996), London 1967, 439-441.

1968

- "Karamanoğulları-Venedik Münasebetleri", *I. Uluslararası Venedik Tarih ve Medeniyeti Kongresi* (1-5 Haziran 1968, Venedik).

1971

- "Erzurum'da Tepsi Minare (Saat Kulesi)'nin Banii Kimdir?", *IV. Milletlerarası Türk Sanatı Kongresi* (10-15 Eylül 1971, Aix-En-Provence).
- "Yunus Emre Çağında Türkiye'nin Siyasal, Sosyal ve Kültürel Tarihine Genel Bir Bakış", *Uluslararası Yunus Emre Semineri (6-8 Eylül 1971) Bildirileri* Ankara (?) 1971, 248-258.

1972

- "Türk Seyyahı Mehmed Emin'e Göre 1877'de Türkmenistan ve Hive Hanlığı", *Orta Asya Medeniyetleri Kongresi* (26 Eylül-5 Ekim 1972, Aşkabad).

1973

- "*Mevlânâ ve Oğullarının Türkmen Beyleri ile Münasebetleri*", Mevlânâ'nın 700. Ölüm Yıldönümü Dolayısıyla Uluslararası Mevlânâ Semineri (15-17 Aralık 1973, Ankara) *Bildirileri* (Haz. M. Önder), Ankara, tarihsiz, 42-54.

1974

- "Safevî Devleti'ni Kuran Topluluğun Etnik ve Coğrafi Menşei", *VII. Arabistik ve İslâmî İlimler Kongresi* (15-22 Ağustos 1974, Göttingen).
- "Dede Korkut Destanlarındaki Bazı Kuşlar Hakkında", *I. Uluslararası Türk Folklor Semineri (8-14 Ekim 1973, Ankara) Bildirileri*, Ankara 1974, 155-158.
- "Selçuklu Devrine Ait Vakfiyelerin Mahiyeti ve Bunların Yayınlanması", *Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Uluslararası Sempozyumu*, (24-26 Eylül 1974, Napoli).

1975

- "Malazgirt Savaşına Katılan Türk Beğleri", *Malazgirt Zaferinin 900. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu* (21-25 Ağustos 1971, Erzurum), *SAD*, sayı: IV (1975), 197-207.

1976

- "XIII. Yüzyılda Türkiye'nin İctimâî Durumu", *İslamic Council of Europe'un "İslâm Âlemi Festivali" Münasebetiyle Düzenlediği Kongre* (1976, Londra).

- ""Köroğlu'nun Tarihî Şahsiyeti Hakkında Bazı Vesikalar", *Uluslararası Folklor ve Halk Edebiyatı Semineri Bildirileri*, Konya 1976, 113-117.
- "Selçuklular Devrinde Türkçe Ünvanlar", *II. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (4-9 Ekim 1976, İstanbul) Tebliğ özetleri*, 33.
- "Dede Korkut Destanlarında Bazı Hayvanlara Dair", *I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*, c. II, Ankara 1976, 321-323.

1981

- "İspanyol Elçisi R.G. Glavijo'nun Türkiye İle İlgili Müşahedeleri", *Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Uluslararası Komitesi Uluslararası Sempozyumu (30 Haziran-4 Temmuz 1981, Madrid)*.

1984

- "Anadolu'daki Türk Halıcılığına Dair En Eski Tarihî Kayıtlar", *I. Milletlerarası Türk Halı Kongresi (7-14 Ekim 1984, İstanbul)*, *TDA*, sayı: 32 (Ekim 1984-Türk Halıları Özel Sayısı), 44-54 (İngilizce özetle) (İngilizce Çevirisi: "Early Historical References to Turkoman Carpet Weaving in Anatolia", *Halı, J. and P. Weldon, Oriental Carpet and Textile Studies, I, New-York-London 1985, 36-40*).

1985

- "The Igdish in The History of The Saldjukide of Turkey", *XXIX. Milletlerarası Müsteşrikler Kongresi (16-22 Temmuz 1973, Paris)*., Türkçe çevirisi: "Selçuklu Tarihinde İğdişler (The Igdish in Seljukid History)", *TDA*, sayı: 35 (Nisan 1985), 9-23.
- "Kayı Boyu ve Karakeçililer", *I. Osmanlı Sempozyumu (Eylül 1984, Söğüt) Bildirileri*, Eskişehir 1985, 23-26 (TDTD, III/34, Ekim 1989, 4-8).

1987

- "Maraş ve Maraşlılar Hakkında", *Kahramanmaraş I. Kurtuluş Sempozyumu (1986, Kahramanmaraş) Bildirileri*, Ankara 1987, 39-41.

1990

- "Kaçarlar Devrinde Türkçe Şahıs Adları", *IV. Milli Türkoloji Kongresi (19-23 Ekim 1981, İstanbul)*., *TDTD*, IV/38 (Şubat 1990), 4-9.

1991

- "Yavuz Selim Halifeliği Devr Aldı mı?" XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990, Ankara), *TDTD*, V/54 (Haziran 1991), 3-9., Genişletilmiş olarak: *Belleten*, LVI/217 (Aralık 1992), 675-701.

1993

- "Diyarbakır Şehri Yönetimi ve Yöresinde İnal-oğulları Beyliği", *I-II. Millî Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri (II: I-2 Haziran 1992, Konya) Bildirileri*, Konya 1993, 111-118.

1994

- "XIX. Yüzyılda Çukurova'da İçtimâî Hayat", *CIÉPO* (Osmanlı Öncesi ve Osmanlı Araştırmaları Uluslararası Komitesi) VII. Sempozyumu (7-11 Eylül 1986, Peç.) Bildirileri, *Ankara 1994*, 231-235., *TDA*, sayı: 48 (1987), 9-12.
- "Türkmenistan Türkmenlerinin Mensup Buldukları Oğuz Boyları", XII. Türk Tarih Kongresi (12-16 Eylül 1994, Ankara) Bildiri Özetleri, Ankara 1994, 43-44.

1995

- "Muazzam Muzaffereddin Gök Börü", Kutlu Doğum Haftası Sempozyumu (8-14 Eylül 1992, Ankara), *Kutlu Doğum: 3. Hz. Muhammed ve Gençlik*, Ankara 1995, 1-4.

D- ANSİKLOPEDİ MADDELERİ**Da- Türk Ansiklopedisi**

- "Boğa" VII, 168.
- "Boy" VII, 479.
- "Bozkır", VIII, 7-8.
- "Boz-ulus", VIII, 12-13.
- "Bozok", VIII, 11.
- "Begdili", VI, 15.
- "Cavidaniyye", X, 37.
- "Cemel Vak'ası", X, 149-150.

- "Cihangir (Akkoyunlu)", X, 500.
- "Çaşnigir", XI, 387.
- "Çavlı" XI, 399-400.
- "Çormagun", XII, 114-115.
- "Çökürmüş", XII, 118-119.

D_b- İslâm Ansiklopedisi

- "Kara-koyunlular", VI, 292-305.
- "Kasım Paşa (Güzelce)", VI, 386-388.
- "Kayı", VI, 459-462.
- "Kızıl-Arslan (Osman Muzaffar al-Din)", VI, 787-789.
- "Kimek", VI, 809-810.
- "Mengücükler", VII, 713-718.
- "Mes'ûd (Mas'ud b. Muhammed Tapar)", VIII, 135-141.
- "Oğuzlar (Oguz)", IX, 378-387.
- "Pehlivan (Nusreddin Ebû Cafer Muhammed Cihan Pehlivan)", IX, 545-548.
- "Ramazan-oğulları", IX, 612-620.
- "Tatar (Orta-şark'ta Tatarlar)", XII/I, 58-61.
- "Teke (Veya Tekke)", XII/I, 123-124.
- "Teküder (Tekuder)", XII/I, 144-145.
- "Tokuz (Dokuz) Oğuzlar", XII/I, 420-427.
- "Tuğrul-Şah (Mugiseddin)", XII/2, 41-44.
- "Turgut Alp", XII/2, 119-120.
- "Turgut-Eli", XII/2, 120.
- "Turgutlular", XII/2, 120-122.

D_c-Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Ansiklopedisi

- "Abaka", I, 8.
- "Abbas", I, 17.
- "Abbas (Selçuklular Devrinde Rey Valisi)", I, 17.
- "Abbas", I, 19-20.

- "Abbas b. Ahmed b. Tolun", I, 21.
- "Abdurrahman b. Togayürük", I, 176.
- "Abiş Hatun", I, 311.
- "Afşin", I, 440-441.
- "Ağâcî, I, 447.
- "Ağa", I, 451-452.
- "Ağa Muhammed Şah", I, 455-456.
- "Ağaçeriler", I, 460-461.
- "Ahlat", II, 19-22.
- "Ahlatşahlar", II, 24-28.
- "Ahmed Celâyîr", II, 53-54.
- "Akkoyunlular", II, 270-274.
- "Aksungur el-Ahmedili", II, 296-297.
- "Alâeddin Bey", II, 321.
- "Argun", III, 355-357.
- "Arslan Argun", III, 399.
- "Arslanşah b. Tuğrul", III, 404.
- "Atsız b. Muhammed", IV, 91-92.
- "Avşar", IV, 160-164.
- "Avşarlar", IV, 164-166.
- "Bayat", V, 218-219.
- "Bayındır", V, 245-248.
- "Bügdüz", VI, 483.
- "Çavuldur", VIII, 235-236.
- "Çepni", VIII, 269-270.
- "Dihkan", IX, 289-290.
- "Dodurga", IX, 486.
- "Dokuz Oğuzlar", IX, 500-502.
- "Döğer", IX, 514-515.

Dç- The Encyclopaedia of İslam (New Edition)

- "Bayat", I, 1117.
- "Bayındır", I, 1133.
- "Begdili", I, 1159.
- "Çepni", II, 920.
- "Döğer", II, 613-614.
- "Eymir", III, 724.
- "Kadjar", IV, 387.
- "Kara-Gözlü", IV, 577-578.
- "Kara-Koyunlu", IV, 584-588.
- "Karaman-oğulları (Karamanlılar) IV, 619-625.(trk.trc. M. Akif Erdoğan, TDA, sayı: 100, Şubat 1996, Prof. Dr. F. Sümer'e Armağan Sayısı, 67-81).
- "Kaşgay", IV, 705-706.
- "Kâsım Pasha, güzelce", IV, 722.

E- KAYNAK YAYINLARI VE ÇEVİRİLER**1954**

- "Bernard Lewis, Avrupa ve Türkler-Osmanlı İmparatorluğu'nun Medeniyeti", (Çevirenler: Mine-Faruk Sümer), TY, Nr. 238 (Kasım 1954), 370-376.

1962

- "Abû Bakr-i Tihrânî, Kitâb-ı Diyârbakriyyâ. Akkoyunlular Tarihi, I. Cüz. (Farsça Metin) (Yay. N. Lugal-F.Sümer., Giriş ve Notlar: F. Sümer), Ankara 1962 (1993²), (Türk Tarih Kurumu Yayını).

1964

- "Abû Bakr-i Tihrânî, Kitâb-ı Diyârbakriyyâ. Akkoyunlular Tarihi, II. Cüz. (Farsça Metin) (Yay. N. Lugal-F. Sümer., Giriş ve Notlar: F. Sümer), Ankara 1964 (1993²) (Türk Tarih Kurumu Yayını). (Eser, iki cildi bir arada ofset usulü ile İran'da da yayınlanmıştır. Bkz: Tahran 1977, "Zebân-ı Ferheng-i İran" Yayını).

1971

– "İslâm Kaynaklarına Göre Malazgirt Savaşı (Metinler ve Çevirileri)", (Prof. Dr. A. Sevim'le birlikte), Ankara 1971 (1989²) (Türk Tarih Kurumu Yayını).

1972

– "The Book of Dede Korkut. A Turkish Epic" (Translated by. F. Sümer- A.E. Uysal- W.S. Walker), Austin and London 1972 (1992²) (University of Texas Press).

F- NEKROLOJİ**1962**

– "Ord. Prof. Mükrimin Halil Yınanç", *Yeni İstanbul*, 18 Ocak 1962.

1964

– "Prof. Necati Lugal", *Belleten*, XXVIII/II0 (Nisan 1964), 305-309.
– "Hocamızın Hayatı ve Eserleri", *Necati Lugal Armağını*, Ankara 1968, XIII-XVI.

1990

– "Bahaeddin Hoca, *TDA*, sayı: 65 (Nisan 1990, Prof. Dr. B. Ögel'e Armağan Sayısı)" 15-18.

G - KONUŞMALAR**1979**

– "Prof. Dr. Osman Turan", *F. Köprülü, Z.V. Togan ve O. Turan'ı Anma Toplantısı* (3 Şubat 1979, Aydınlar Ocağı, İstanbul). (Bkz: T. Baykara, TK, XVII/197, Mart 1979, (61), 317).

1985

– "Tarihte İlk uluslararası Fuar (Yabanlu Pazarı Üzerine Bir Konuşma), *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, XX/237 (Ocak 1985), 52-55.

1987

– "İslâm Tarihinde Denizcilik (El Milahatü'l-Bahriyetü fi Tarihi'l-İslâm/ Navigation in The History of İslam), *İslam Konferansı Teşkilatı Üye Ülkeler Ulaştırma Bakanları I. Toplantısı*, İstanbul 1987, 38-50 (D.B. Deniz Nakliyatı T.A.Ş. Yayını).

Ç- MÜLAKATLAR**1977**

– "Mehmet Mentешеođlu, "Fâtiĥ Devri Mimarî ve Şehircilik Anlayışı" Hakkında E. H. Ayverdi ve F. Sümer'le Yapılan Bir Konuşma, *TE*, sayı: 43 (Mayıs 1977), 26-31.

1995

– "Gülay Göngül, "Oğuzlar'da Yaprak Dökümü (Prof. Dr. F. Sümer'la Yapılan Son Görüşme)", *TE*, XXIII/266 (Aralık 1995), 34-36.

H- TENKİD-TASHİH VE İLAVELER**1957**

– "Bertold Spuler, *İran Moğolları. Siyaset, İdare ve Kültür. İlhanlılar Devri, 1220-1350*", 1939'da Leipzig'te Basılmış Olan Nüşhadan dilimize Çeviren: Cemal Köprülü, Ankara 1957 (1987²) (Türk Tarih Kurumu Yayını). "*Düzeltilmeler ve Ekler*" (Kısmını Hazırlayan): F. Sümer, s. 535-572. *Düzeltilmeler ve Ekler*: Eser, ancak basıldıktan sonra F. Sümer tarafından incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda aşağıdaki cetvelleri yapmıştır:

– "*I- Tercümeğe Ait Düzeltilmeler*" (s. 537-545): Burada çeviriğe ait düzeltilmeler yer almıştır.

– "*II- Kitapta Geçen Kişi, Yer, Eser Adları ve Deyimlerin Türkçe'deki Şekilleri Cedveli*" (s. 547-550): Eserin Asıl Almanca metninde, yazarın kullandığı transkripsiyon sistemindeki kişi, yer ve eser adları ile deyimlerin pek çoğu çeviride de aynen korunmuştur. Bu hususun, özellikle meslekten olmayan okurların eserden layığı ile yararlanmalarını güçleştireceği sebebiyle, bu cetvelde kişi, yer ve eser adları ile deyimlerin Türkçe şekilleri gösterilmiştir.

– "*III- Eserdeki Bazı Bilgiler Hakkında*" (s. 551-561): Bu cetvelde, özellikle Türkiye tarihi ile ilgili olarak, eserde verilen bazı bilgiler hakkındaki F. Sümer'in tenkidleri bulunmaktadır. Bu cetvele, ayrıca Türkiye'de çeşitli görevlerde bulunmuş olan Moğol askerî ricaline dair yine Sümer tarafından yapılmış bir liste eklenmiştir ("Türkiye'de Muhtelif Memuriyetlerde Bulunan Moğol Askerî Ricalinin Listesi" (s. 563-572).

KISALTMALAR

AÜ	: Ankara Üniversitesi
Bkz.	: Bakınız
c.	: cilt
DTCF	: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi
DTCFD	: Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi
Ed. Fak.	: Edebiyat Fakültesi
FP	: Folklor Postası (İstanbul)
İFM	: İktisat Fakültesi Mecmuası
İla. Fak.	: İlahiyat Fakültesi
İÜ	: İstanbul Üniversitesi
MÜ Fen.-Ed. Fak.	: Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi (İstanbul)
Nr.	: Numara
RTM	: Resimli Tarih Mecmuası (İstanbul)
SAD	: Selçuklu Araştırmaları Dergisi (Ankara)
TAD	: Tarih Araştırmaları Dergisi
TDA	: Türk Dünyası Araştırmaları (Dergisi) (İstanbul)
TDTD	: Türk Dünyası Tarih Dergisi (İstanbul)
TDA Vakfı	: Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı (İstanbul)
TE	: Türk Edebiyatı (Dergisi) (İstanbul)
TK	: Türk Kültürü (Dergisi) (Ankara)
TM	: Türkiyat Mecmuası (İstanbul)
trk.trc.	: Türkçe Tercüme
TY	: Türk Yurdu (Dergisi)
Haz.	: Hazırlayan(lar)
Tan.	: Tanıtın

BİBLİYOGRAFYA

- ABDULKADİROĞLU, ABDULKERİM-KURNAZ, CEMAL (Haz.), "Türk Kültürü (Dergisi) Bibliyografyası (Yıl I-XXVI, Sayı 1-300 Kasım 1962-Nisan 1988)", Ankara 1989, s. 11, 133, 187-188.
- AKPINAR, TURGUT, "Bir Tarihçinin Ardından. Faruk Sümer'in Sessiz Ölümü", *Tarih ve Toplum* (Aylık Ansiklopedik Dergi), XXIV/144 (Aralık 1995), s. 42-44 (382-384).
- AKYOLOĞLU, İSMAİL HAKKI, "Türkmenlerin Işığı Prof. Dr. Faruk Sümer", *Türk Dünyası Araştırmaları (Dergisi)*, sayı: 100 (Şubat 1996, Prof. Dr. F. Sümer'e Armağan Sayısı), s. 63-65.
- Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı (Yayınlayan)., "*Türkiye Dışındaki Türkler Bibliyografyası*", c. I, Ankara 1992, s. 320, 488, 503, 505., c. II, Ankara 1992, 608.
- BULDUK, ÜÇLER (Tan.); Prof. Dr. F. Sümer'in Son Eseri" ("Türk Cumhuriyetlerini Meydana Getiren Eller ve Türk Destanları", İstanbul 1997), *Bilge Dergisi*, 1997/Güz 14, s. 26-27.
- ÇABUK, VAHİD, (Haz.), "*İslâm Ansiklopedisi İndeksi*", Ankara 1994, s. 215, 218, 221, 228, 260, 263, 301, 306, 310, 366, 368, 373, 375-376, 480-481.
- DURUKAN, AYNUR - ÜNAL, MEHLİKA SULTAN (Haz.), "*Anadolu Selçuklu Dönemi Sanatı Bibliyografyası*", Ankara 1994, s. 13, 18, 64, 105, 129, 140.
- ERZİ, ADNAN SADIK (Haz.), "*Belleten Dizini*, I. (Cilt I-XX, Sayı I-100), Ankara 1971, s. 35., II. (Cilt XXVI-XXXV, Sayı 101-140), Ankara 1972, s. 15-16.
- FARUK SÜMER, maddesi, *Türk Ansiklopedisi*, c. XXX, Ankara 1981, s. 113-114.
- FARUK SÜMER'in Şahsî Dosyaları, *AÜ Rektörlüğü Arşivi*, Nr. 31-900/1-2., A.Ü. DTCF. Arşivi, Nr. 48.
- GÖKALP, CEVDET (Tan.), "F. Sümer, Oğuzlar/Türkmenler Ankara 1967", *Önasya Mecmuası*, IV/48 (Ağustos 1969), s. 16, 22.
- GÜLENSOY, TUNCER (Tan.), "F. Sümer, Oğuzlar (Türkmenler). Tarihleri-Boy Teşkilatları-Destanları", *Türk Kültürü* (Dergisi), V/56 (Haziran 1967), s. (71), 631.

- ., "F. Sümer'in 'Oğuzlar' Azerî Türkçesinde Yayınlandı", *Türk Kültürü* (Dergisi), XXXII/374 (Haziran 1994), s. (61), 381.
- GÖNGÜL, GÜLAY, "Oğuzlar'da Yaprak Dökümü", *Türk Edebiyatı* (Aylık Fikir ve Sanat Dergisi), XXIII/266 (Aralık 1995), s. 34-36 (Türk Edebiyatı Dergisi Adına Prof. Dr. F. Sümer'le Yapılan Son görüşme).
- HACIGÖKMEN, MEHMET ALİ (Tan.), "F. Sümer, Eski Türklerde Şehircilik, Ankara 1993", *Bilge*, 2 (Ekim 1994), s. 54-55.
- KAFESOĞLU, İBRAHİM, "Türkiye'de Selçuklu Tarihçiliği", *İÜ Ed. Fak. Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan*, İstanbul 1973, s. 88-89 (İngilizce çevirisi: Gary Leiser, "Seljuk Historiography in Turkey", *International Journal of Turkish Studies*, III/2, 1985-1986, s. 134).
- KORAY, ENVER, (Haz.), "*Türkiye Tarih Yayınları Bibliyografyası*", c. I-IV, İstanbul 1959, 1971, 1984, 1985.
- MERÇİL ERDOĞAN, (Haz.), "*Belleten Dizini*, III. (Cilt XXXVI-LI, Sayı 141-200), Ankara 1994, s. 23.
- Millî Eğitim Bakanlığı, Millî Folklor Enstitüsü Müdürlüğü (Haz.), "Türk Folklor ve Etnografya Bibliyografyası", c. I, Ankara 1971, s. 117, 191, 215-216, 221-222, 353., C. II (Haz. Başbakanlık, Kültür Müsteşarlığı Millî Folklor Enstitüsü Müdürlüğü), Ankara 1973, s. 67., c. III (Haz. Kültür Bakanlığı, Millî Folklor Araştırma Dairesi Başkanlığı), Ankara 1975, s. 39, 50, 193, 221, 260-261, 264, 335.
- Millî Kütüphane Genel Müdürlüğü (Haz.), "*Selçuklu Tarihi, Alparslan ve Malazgirt Bibliyografyası*", Ankara 1971, s. 71, 80, 83, 96.
- ÖZCAN, ABDÜLKADİR, (Haz.), "*İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Tezleri (Lisans-Doktora)*", İstanbul 1984, s. 8.
- ÖZKAYA, TÜTEN (Haz.), "*The Bibliograph of The Turkish Studies on Central Asia, 1928-1981*", *Journal of Central Asia*, V/1-2 (July-December, 1982), s. 48-49, 66, 91, 173-174, 181, 187, 201, 228.
- SHİMİZU, KOSUKE, (Haz.), "*Bibliograph on Saljuq Studies*", Tokyo 1979, s. 5, 25.
- SÜMER, FARUK, "Prof. Dr. F. Sümer'in Hal Tercümesi (ve Yayınları) (Kendi Kaleminden)", *Türk Dünyası Araştırmaları* (Dergisi), Sayı: 100 (Şubat 1996, Prof. Dr. F. Sümer'e Armağan Sayısı), s. 14-22.

- STROHMEIER, MARTİN, "*Seldschukische Geschichte und Turkische Geschichtswissenschaft die Seldschuken im Urteil Moderner Turkischer Historiker*", Berlin 1984 (Doktora Tezi) s. 26, 79, 116, 120, 148, 198, 208.
- TUNCER, HÜSEYİN, (Haz.), "*Türk Yurdu (Dergisi) Bibliyografyası (1911-1992)*", İzmir 1993, s. 155, 176, 180-181, 184, 206.
- TURAN, OSMAN, "*Selçuklular Tarihi ve Türk-İslâm Medeniyeti*", İstanbul 1980³, s. 45-46.
- TÜRKDOĞAN, ORHAN, "*Tarihselci Okul ve Faruk Sümer*", Türk Dünyası Tarih Dergisi, sayı: 108 (Aralık 1995), s. 6-9.
- YAZGAN, TURAN, "*Faruk Sümer Hocamız*", Türk Dünyası Araştırmaları (Dergisi), sayı: 100 (Şubat 1996), s. 11-12.

Prof. Dr. Faruk SÜMER
(1924-1995)

